

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 "
Melyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 40. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 február 19.

Japán-kinai háború.

Budapest, febr. 18. A japán követ ultimátumszerű második jegyzéket adott át Kínának, amire Juansikkai összehívta a parlamentet.

Hága, február 18. Japán elrendelte a mozgósítást Kína ellen.

Budapest, február 18. (Cenz. táv.) Newyorkból jelentik:

Pekingi távirat szerint a japán külügyminiszter kijelentette, hogy Japán feltétlenül ragaszkodik követeléseéhez. Erre válaszul a kínai külügyminiszter sajnálkozva közölte, hogy ezek a követelések Kína részéről nem teljesíthetők.

Budapest, február 18. Newyorkból jelentik: A japán mozgósítás hírére megerősítették. Az összes fegyvernemekből a tényleges katonaságon kívül 3 évfolyam tartalékoszt hívtak be. A japán flotta teljesen hadilábon van.

Az oroszok kiszorulnak Bukovinából.

Budapest, február 18. (Cenz. táv.) Stokholmból írják: A londoni lapok most jelentik bukovinai előnyomulásunkat. Beismerik, hogy az oroszok ellentámadásaik dacára is mindenütt vereséget szenvednek és a százmérföldes fronton kénytelenek hátrálni. Sokan Romániába menekültek át, de ezt az utat is elzárták a monarchia seregei.

Csernovitz újra miénk.

Budapest, február 18. (Hivatalos.) Az oroszok által kiűritett Csernovitzba lovasságunk bevonult. (Miniszterelnökség sajtóoszt.)

Harcok a kárpáti harcvonalon.

Budapest, február 18. (Tud. táv.) Az egész kárpáti harcvonalon erős küzdelmek folynak. A gyors olvadás akadályozza a hegyi harcokat, különösen a megkerülési mozdulatokat teszi lehetetlenné.

Srapnellzapor az orosz foglyokra.

Budapest, február 18. (Tud. táv.) Az oroszoknak Uzsok elleni támadását visszavertük. Az oroszok tömegestől adják meg magukat a magyar csapatoknak. Az orosz ütegek a magukat megadó orosz csapatokra srapnellzapot zúdítottak.

Anglia blokádja.

Budapest, február 18. A Ville de Ville francia gőzöst az U. 16. német tengeralattjáró naszád elsüllyesztette.

Vlissingen-ből Londonba a postahajót torpedóhajók kísérik.

A Brest-Newyork közötti kábelvonal elszakadt. Okát nem tudják.

A holland kormány a Laertes angol hajó kapitányát letartóztatta és internálta, mert angol lobogó helyett hollandit tűzött a hajóra.

Az ausztráliai posta hetek óta nem érkezik Angliába, mert a törökök elzárták a Suez esatornát.

Budapest, február 18. (Cenz. táv.) Vlissingenből jelentik: Hollandi tengerészek ma egy angol hidroplánt fogtak ki a Scheide torkolatából. A hidroplánban ülő angol tiszt elmondta, hogy a németek üldözőbe vették és lövöldöztek rá. Egy golyó összezsúrtta a benzintartóját, le kellett szállnia a folyóra. Internálták.

Az angolok fenyegetőznek.

Budapest, febr. 18. A Daily Chronicle ezeket írja: Anglia módot fog találni arra, hogy Németországot tengeri esatára kényserítse.

Vilmos császár a nagy győzelemről.

Budapest, február 18. Vilmos császár a következő táviratot intézte Königsberg város főpolgármesteréhez:

— Szeretett Poroszországunk az ellenségtől megtisztítva.

Dán hajósok nem mernek tengerre szállni.

Budapest, febr. 18. (Tud. táv.) Koppenhágából jelentik: A dán szállítóközösök fűtői a németek tengeri akciója miatt nem vállalkoznak Angolország felé való utra.

Fehér hétből fehér hetek folytatólagos eladásához

ismét nagy mennyiségű kézi himzett női ing, Corsétták, nadrágok, továbbá czérna és pamut vásznak, damaszt asztalterítékek, asztalkendők vászon maradékok megérkeztek és igen olcsón kerülnek eladásra CZILLÉR IMRE nagyáruházában.

A nagyprépost és az új kanonokok beiktatása

Tegnap folyt le a nagyváradai l. sz. székesegyházban az új nagyprépostnak Grócz Béla draveci prépost, örkanonoknak és az új kanonokoknak installációja. A beiktató kanonok dr Bundala Mihály székesegyházi főesperes volt, aki úgy a nagypréposthoz, mint a beiktatás során az új kanonokokhoz emelkedett szellemű beszédeként intézett.

Összesen kilenc beiktatás volt. A beiktatások sorát Grócz Béla nagyprépost installációja nyitotta meg. Dr Bundala Mihály a következő beszédet intézte az új nagypréposthoz s a káptalanhoz:

Főtisztelendő Káptalan!

Alig néhány hete annak, hogy itt egybe gyűltünk ugyanazon célból, mint a milyen bennünket ma is összehozott. A mai installáció azonban eredményében sokkal fontosabb. Boldogult nagyprépostunkat akkor már sirattuk; most pedig itt vagyunk, hogy Isten, Király és Kegyelmes Főpásztorunk együttes intézkedése folytán kinevezett utódját stallumába beiktassuk. Boldogult nagyprépostunk, akit azóta velünk együtt oly sokan ismételtén megsirattak s akinek emléke, míg a nagyváradai l. sz. székeskáptalan főnnállani fog, benne „semper in benedictione erit” mindenkor áldva leendő: bizonyára már nem is venné tőlünk jó néven, ha őt még most is, vagyis akkor is siratnók, amikor mint erősen reméljük, ő már a mindnyájunk céját képező s mindnyájunk által neki és magunknak is kért és óhajtott örök boldogság hónapban a jó Isten és a Bold. Szűz társaságában, akiknek szeretete őt e földön is hevítette és vezette azokra a nagy elhatározásokra és tettekre, amelyek őt Isten és mindnyájunk előtt oly becsessé tették. Most már szívesen átengedi nekünk a földet, amikor ő bírhatja a mennyet; sőt örül velünk együtt, amidőn látja onnan felülről, milyen kedvesen oldotta meg az Isteni Gondviselés a nagyváradai nagyprépostság igen fontos függő kérdését Minden erkölcsi testületnek egy-egy társadalmi vagy egyházi cél, vagy szükséglet adta meg első létét. Minél fontosabb a cél, annál jelentékenyebb a nevezett testület s annál nehezebb a feladat, mely az ilyen testület fejére hárul. Így van ez a káptalannal is.

Azért igen könnyen elképzelhető, milyen nehéz kényszerhelyzet előtt állott kegyelmes főpásztorunk, midőn arra kellett magát elhatároznia, hogy a nagypréposti széket betöltse. A nehézségek úgy tárgyi, mint személyi oldalról tornyosultak körülötte. Tárgyi oldalról előtte voltak a nagyprépostságnak mindenkor, de főképp most kettős erővel jelentkező nagy fontossága s annak úgy az egyháza, mint a káptalanra és a társadalomra kiható nagy feladatai, amelyek teszik, hogy a nagyprépostság a legkevésbé sem nevezhető „sine cura”-nak s épen azért testben és lélekben egyaránt egészséges, munkabíró embert követelnek. De bizonyára nem csekély nehézséget okozott kegyelmes főpásztorunknak a személyi tekintet is. Előtte állott ugyanis mint a sorban közvetlenül következő, érdemekben gazdag, de súlyok alatt megroskadt Bunyitay Vince pápai praelátus, olvasókanonok, akit tehát szó nélkül nem mellőzhetett, tiltakozott ez ellen általában an ismert, nemesen érző jó szíve, de amidőn lelkében töprengett a fölött, hogyan egyeztesse ki a kettős szempontot, hogy sem az igazság, sem a méltányosság esorbát ne szenvedjen: segítségére jött Bunyitay Vince praelátus, olvasókanonok nagy lelke! Ő, aki mindig azon volt, hogy főpásztor legkisebb óhaját is teljesítse, neki semmiféle bánatot ne okozzon: most szinte sejtve nem csekély zavarát, azzal a kéréssel fordult hozzá: tekintse agg korát, a vele járó lelki gyengeséget és ha netalán az volna szán-

déka, hogy őt is kandidálja: hagyja ki őt a nagyprépostságra kandidálandók sorából!

A főpásztor meghajolt nagy lelkének ezen megnyilatkozása előtt, de fentartotta magának, hogy elismerését és nagyrabecsülését, más fényes, hozzá és és érdemeihez méltómódon bebizonyíthassa s nem rajta mult, hogy a főpásztori megtisztelés ezen módját, amint szándékában volt már most nem hozhatta tisztelőinek tudomására.

S így most midőn úgy a főpásztor atyai szívének nemessége, valamint a Praelátus ur lelki nagysága előtt meghajtjuk tisztelőnk zászlóját: érzelmeinket annál könnyebben és szívesebben irányíthatjuk afelé, akit a főpásztor kegyes előterjesztése folytán királyunk Ófelsége ezen ősrégi káptalan élére állított s ez Grócz Béla eddigi draveci címzetes prépost, örkanonok ur. Bármely szívet, jót és nemeset mondanék én most a legújabb nagyprépostunkról: attól kellene tartanom, hogy visszhang gyanánt az hangzanék felém: azt már tudjuk, mert láttuk és tapasztaltuk! ismerjük őt! s épen azért fél-nem kell-ne, hogy szavaim koszorúja csak kárára lehetne annak a koronának, amelyet a köztisztelő és nagyrabecsülés font a kor által is szépen kitüntetett feje köré. Azért, mielőtt a nyert megbízatás erejénél fogva őt a nagypréposti stallumba behelyezném: neki csak azt kívánom, hogy legyen nagynevű közvetlen és sok más dicső elődjének méltó utódja, nagy lelkének, magasztos elveinek hű követője s érdemeinek egykor osztályosa. Nekünk pedig, a főtisztelendő káptalan többi tagjainak kívánom, hogy amint a statutumaink értelmé szerint ő „primus inter peres” első a magához hasonlók között: legyünk mi csakugyan lelkileg ő hozzája hasonlók, ami bizonyára nem fog szégyenünkre válni. Eljen! Ad multos anois!

Miután az ősi szokások megtartásával a beiktatás megtörtént, a nagyprépost a következő beszédet intézte a káptalanhoz:

A nagyprépost beszéde.

Főtisztelendő Káptalan! Legelőször is mélyszéges megalázódásomnak adok kifejezést afölött, hogy nekem, szerény szellemi tehetséggel és semmi érdemmel nem bíró egyénnek, oly nagy nevű elődöknek, mint — hogy csak a legközelebbi multat említssem — egy Nogaáll, egy Vinkler, egy Belopotoczky örökébe kell lépnem. De mivel, szent Vince tanácsa szerint, eddig is iparkodtam az isteni Gondviselést lépésről-lépésre követni, most is imádó háláadással borulok le ezen Gondviselés rendelkezése előtt, és kérem az Ur Jézust: adja meg felvilágosító kegyelmét, hogy szent akaratát ebben az intézkedésében megértsem; és adja meg segítő malasztját arra nézve, hogy ezen akaratát minél hűbben teljesíthessem.

Most pedig hálammal azon tényezőkre fordulok, kik irányomban ezen isteni Gondviselésnek intézkedését végrehajtották. És pedig először is fölséges apostoli királyom felé, ki legfőbb kegyuri jogánál fogva engem ezen nagypréposti székbe kinevezni kegyeskedett. Fogadja ezért hűségesebb jobbagyi hódolatos köszönetem kifejezését, azon hő kívánatom mellett, hogy a magyarok Nagyasszonyának és dicső elődje, szent László királynak pártfogásával, szent László kardjának erejével, diadalmasan leküzdve ellenségeit, még sokáig lelki s testi épségben kormányozhassa hű Magyarországot.

Azután fűi kegyelettel és tisztelettel rebegek hálás köszönetet kegyelmes főpásztoromnak azon nagy kitüntetésért, hogy engem ezen nagypréposti javadalomra, minden előzetes érdemem nélkül, jelölni és ajánlani méltóztatott, azon ígéretem mellett, hogy minden erőmből azon leszek, hogy ezt utólag legalább némileg kiérdemeljem.

A főtisztelendő káptalant nem fárasztom holmi program félének elmondásával. Mi

papok mindnyájan tudjuk azt, amit Laccordaire mond, hogy nagyon és méltóság az egyháziakra ne egyéb, mint Dejanira inge, melyet nekik nem szabad közvetlenül testök felett viselniök, mert az éget és mérgez; — mindnyájan azt tartjuk Lopolai Szt. Ignáccal, hogy a papnak hasonlítani kell a szoborhoz, melynek mindegy, akár bibort, akár rongyot aggatnak rá; — mindnyájan tudjuk, hogy anyagi javak csak úgy válnak Isten dicső ségére és a lelkek üdvére, ha azok illetoleg tárgyai lesznek. Nines tehát ezeket illetoleg egyéb mondani valóm, mint kérni kedves társaimat: segítsenek engem testvéri imáikkal és tanácsaikkal ezen magasztos evangéliumi felfogásnak és elveknek minél pontosabb megvalósítására. Részemről ígérem, hogy minden törekvésem oda fog irányulni, hogy az Ur Jézus nagy törvénye, a szeretet továbbra is éltető szelleme maradjon káptalanunknak és hogy ez a szellem minél jobban megnyilvánuljon, nemcsak egymás iránti viselkedésünkben, hanem kifelé is azon nagy sebeknek gyógyításában, melyeket a most dúló borzalmas világháboru pusztításai egyházunk és hazánk testén ejtenek.

Ezek után a nagyprépost iktatta be dr Bundala Mihály prépost kanonokot az éneklő kanonoki székbe, mely Fetser Antal éneklő kanonoknak győri püspökké történt kinevezése folytán üresedett meg, majd újra dr Bundala Mihály éneklőkanonok folytatta a beiktatások sorrendjét s beiktatta Spett Gyula apátkanonokot az örkanonoki, dr Karácsonyi János prépostkanonokot a székesegyházi, Gróh Ferenc debreceni kisprépostot a békési, dr Lányi József fsz. tinnini püspököt a középszolnoki főesperességekre.

Dr Székely István installációja következő azután, kihez az éneklőkanonok következő beszédet intézte:

Székely István pápai praelátus, m. kir. udvari tanácsos, volt Rector Magnificus, m. kir. tud. egyetemi ny. r. tanár urnak érdemeit és a stallumra való rátermettségét vázolniom itt fölséges. Ismeri őt nemcsak magyar hazánk tudományos világa, de ismerik őt az európai, sőt amerikai egyházi tudósok s az egyházi tudománnyal foglalkozók egyaránt. Könyveit nemcsak nálunk és Európa több egyházi tanintézetében, hanem Amerikában is tankönyvekül fogadták el. Örvendtünk afölött, hogy egyházmegyénk ily érdemes tudóst adott az anyaszentegyháznak s jól esett tudnunk, hogy miután az itteni papnevelőben teljesített tanári működésével megvetette tudományos érdemeinek alapját, a királyi kegy és a fakultás birodalma őt az egyetemi kath. drára emelte, ahonnan tudása fénysugarait sokkal szélesebb körben terjeszthette szét, használt másoknak, de nekünk is.

Az előrelátás és a jól fölfogott önszeretet azonban arra bírta kegyelmes főpásztorunkat, hogy e sugarakat most egyházmegyénk, sőt kedves városunk számára, a káptalan gyűjtő lencséjében foglalja össze. A most oly kegyetlenül dúló háboru után reméljük minél előbb bekövetkezendő békés idők, ismét felszínre fogják hozni a tudományt, mint az új élet szérumát. Nem tagadjuk, szükség lesz rá; de mi a modern, Isten nélküli „tudománnyal” a keresztény tudományt állítjuk szembe, hogy annak energiájával az isteni kegyelemmel kapcsolatban, a társadalmi bajokat gyógyítsuk s hozzájáruljunk a megújítandó életben mindenek fölött szükséges keresztény világnézet megalapozásához, megerősítéséhez. Mennyit rontott a társadalmi jóléten az, hogy a hamis, istentelen tudomány megrontotta a keresztény világnézetet, azt már látjuk; azért nem csuda, ha ezen veszedelmes irányzat újból való feltámasztása ellen már jókor fegyverkezünk. Evégből szükséges, hogy a lelki arzenál élére már jókor hozzáértő vezéreket gyűjtsünk. S

ezen a téren jelentékeny segítségünkre lesz a tudós tanár ur. Ezen bizalmunkat már eleve fejezzük ki előtte s annak reményében, hogy azt megvalósítani fogja, mondjuk neki: Isten hozta!

A beiktatás után dr Székely István következőkben válaszolt:

Főtisztelendő Káptalan!

A kánonjog az egyházi javadalmak betöltésének három mozzanatát különbözteti meg: a személy kijelölését a praesentatio vagy királyi kinevezés által, az egyházi adományozást vagy callatiót és a beiktatást vagy installációt. Csak természetes tehát, hogy e pillanatban, midőn beiktatott társammal együtt kánonoki székünket elfoglaljuk, hálánk és köszönetünk azok felé irányul, kik a hármaskánoni aktus által bennünket az ősi váradi káptalan tagjainak díszes sorába helyeztek: Felséges Királyunk, Kegyelmes Püspökünk és a Főtisztelendő Káptalan felé.

Talán éppen e percben felséges öreg királyunk dolgozik, aggódik és imádkozik hazáért és igazságért küzdő seregek győzelméért, becsület és áldásos békéért, nepei jólétéért. Ő az a koronás fő, kire nemcsak az alattvaló hódolatával és hűségével, hanem szinte gyermeki tisztelettel és szeretettel tekintünk. Fejedelem, kit nemcsak koronája tett nagygyá, hanem az uralkodói erények is. Nemesak a méltóságban és hatalomban első, hanem alattvalóinak példája a kötelesség teljesítésében és lelkiismeretességben, kinek királyi része volt a szenvedésekből is, de egyforma lelki nagysággal viselte a töviskoszorút és az aranykoronát. Hálánkat és köszönetünket iránta azzal rójuk le, hogy neki törhetetlen hűséget és édes magyar hazánk iránt tevékeny és áldozatkész szeretetet fogadunk s e szent helyen kérjük a királyok királyát, adja meg Felséges Urunknak fegyverei győzelmét, nepei békéjét; terjessze ki felé védő palástját hazánk Nagyszasszonya, őrizze országát hős Szent László királyunk pártfogása, hogy még sokáig lelje népe boldogságában örömet s hír szerencse koszorúzza szent fejét.

Hálánk és köszönetünk második szava kegyelmes főpásztorunk felé hangzik, aki bennünket Ő Felségének kinevezésére ajánlott s ahhoz az egyházi megerősítést hozzáadta. Nagy történelmi név örököse, ki születésének nemessége mellé másik nemességet szerzett, azt, amelyet az Isten országában a sziv nemessége és jósága ad. Az egész ország ismeri Ő Exellenciáját, mint az egyház és haza ügyeinek fáradhatatlan munkáját, ki e nehéz időkben is főpásztori gondjai mellett bőségesen kiveszi részét a háború borzalmainak enyhítéséből. De legjobban ismeri őt a váradi egyházmegye, mint híveinek buzgó pásztorát és papjainak igazi atyját. Szívünk mélyéből köszönetet mondunk neki azon kegyért, hogy bennünket káptalanja tagjai közé emelni méltóztatott.

Ugy érezzük, hogy minket már nemcsak a kánoni tisztelet és engedelmisség, hanem a személyes hála és ragaszkodás kötelékei is örökre hozzáfűznek.

Különös hála érzem magamat kötelezve én, kit rövid idő alatt másodszer tüntetett ki kegyével s aki az én kinevezésem körülményeiben kiváló jóindulatot és atyai szeretetet tanusított irántam. Igérem és igérjük, hogy igyekeznünk fogunk kegyére és bizalmára mindenkor méltók lenni. S imánkban és szentmiséinkben fogjuk az Egek Urát kérni, halmozza el Ő Exellenciáját minden jóval áldja meg főpásztori működését, hogy lássa annak bőséges gyümölcsét egyházmegyéje lelki életének virágzásában.

Végül köszönetet mondunk a főtisztelendő káptalannak, mely bennünket szeretettel fogadni s megbizottja által beiktatni kegyes volt. Ismerjük Szent László káptalanjának dicső multját, ismerjük a közel multban és a jelenben is e káptalan tagjainak nagy érdemeit s minden törekvésünk az lesz, hogy e tiszteletreméltó testület multjához és

jelenjéhez méltók legyünk s annak dicsőségehez magunk is szerény erőinkkel hozzájáruljunk. Buzdító példa gyanánt fog előttünk lebegni azon nagyérdemű férfiak képe, kiknek a stallumokban utódai vagyunk.

Köszönetet mondunk a beiktató kanonoknak, ki valaha a szemináriumban elöljáróm volt, kiből a tudós és Isten szíve szerinti papot tiszteljük, s ki kellemes egyéniségével mindenkit megnyer. Adja meg neki Isten azt az örömet, hogy életének ideáljai és törekvései minél szélesebb körben megvalósuljanak.

Ezen érzelmekkel és jószándékokkal foglalkozunk el kánonoki székünket. Isten kegyelmét kérjük, hogy abban az ő dicsőségére, egyházunk és hazánk javára s embertársaink boldogságának előmozdítására működ-hessünk, hogy majd ha egykor a mi utódainkat iktatják be e stallumba, legyen a beiktató kanonok urnak mirőlünk is valami érdemes és jó mondanivalója; s hogy amily megtisztelő helyet nyertünk az egyházi és világi felsőbbség kegyéből a földön, olyan előkelő helyet nyerjünk Isten kegyelméből odafönt is az égen. Faxit Deus; adja Isten, hogy úgy legyen.

Szirmay L. rpád beiktatása következő azután, melyet dr Bundala Mihály következő beszéddel nyitott meg:

A csendes munkásság, főképp a lelkipásztorkodás terén, ha Isten és a lelkek üdvének szeretetével párosul; ha Szent Pál ként azt tartja vezérelvül „Charitas Christi urget nos“... igen nagy becsü lehet és értékessé teheti azt a lelkeszt, ki általa lelkesítve működik. Bizvást megvagyunk róla győződve, hogy ilyen működés volt az is, mely főpásztorunk figyelmét a szarvasi esperes plébános tb. kanonok ur felé irányította; nekünk pedig reményt nyújt, hogy itteni működését is csak ezek az elvek fogják irányítani.

Végül Imrik S. Zoltán, váradoszi esperes-plébánosnak a tiszteletbeli kánonoki stallumba beiktatása következett, kihez dr Bundala Mihály beiktató kanonok a következő beszédet intézte:

Azt mondtam imént, hogy a lelki pásztor munkája Isten és emberek előtt akkor is értékes lehet, ha csendes mederben mozog, ha a külvilág kevés tudomást vesz róla: de már Imrik S. Zoltán nagyváradi esperes-plébános működéséről ezt nem mondhatom! Ugyan nem akart feltűnni, akart volna csendesen működni: de tettei beszéltek, buzgósága gyújtott, lángba borította híveinek nagy seregét, s az a plébánia, mely előtte csak létezett, mióta az ő buzgó működésének színterévé lett: virágozik, ritkítja párját. Nincs híveinek olyan szükséglete, amelyben lelkipásztorunk nem nyújtana segítséget. Mindenkinek mindene lett, hogy mindnyáját megnyerje Krisztusnak... A püspöki kegyet hátt minden tekintetben érdemesre esett; s ámbár ő legfőbb jutalmát az Istentől várja és hívei szeretetében bírja: minden esetre hála a főpásztor elismeréséért, amelyben csak a lelkek legfőbb Pásztor szeretetének zálogát tekintti! Ad multos annos!

Ezután következett a beiktatás, mely a sorrendet bezárta.

A beiktatáson sokan voltak jelen az új kánonok tisztelői és jóbarátai körül s számosan üdvözölték őket a beiktatás alkalmából.

Az új kánonokok tiszteletére gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyéspüspök ebédet adott, melys a káptalan összes tagjai részt vettek.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lenél használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló, drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

A geszti ref. lelkész fiai katonának állnak.

Engedélyt kérnek a főszolgabírótól.

A hazaszeretet lángja, mely oly óriási erővel csapott fel a mozgósítás napjain, hogy fényével bevilágította a világot és megreszketett tőle egy világ rész, ma a hetedik hónapban a háború borzalmi korántsem voltak képesek lecsillapítani ezt a lángoló szenvedélyt. Ma épp oly hévvel, tüzzel sorakoznak a kibontott lobogó alá a haza védelmére a hősek, mint kezdetben. És ha ott vérezne el a haremazon az ország fele, elfoglalná a kidőlték helyét a másik fele, mert ezt így kívánja a haza és mert így parancsolja ezt a biztos győzelem.

Hogy pedig nem üres angolos dolgokat mondunk el, annak igazolására itt közöljük egy apának a kérelmét, a melyben két fiát akarja a hazának adni. Pedig ez a levél nem egyedül álló, ezer meg ezer azoknak a száma akik hasonlóképp járnak el.

A kérvényt Szabó István geszti református lelkész nyújtotta be a cséffai főszolgabíróhoz.

Tekintetes Főszolgabíró Ur!

Nagyobbik fiam Szabó István mezőturi VIII. gimnáziumi tanuló, mint I. osztályú népfelkelő február 18 án Szolnokon sorozásra fog menni.

Kisebbik fiam Szabó Lajos, ki 1898 augusztus 23 án Geszten született s jelenleg a mezőturi főgimnázium VI ik osztályának növendéke, szintén szeretne sorozásra menni.

Tudom, hogy a fegyveres erő bármely tagozatába való belépésnek egyik feltétele a 17 ik életévnek teljes betöltése, már pedig Lajos fiam csak a folyó év augusztus 23 án lesz 17, tekintettel azonban arra, hogy a mai nehéz idők véghetetlen komolysága megkívánja, szinte kötelezi az ifjakat, hogy minden épkézláb s valamire alkalmazható ifju ott is úgy szolgáljon a hazának, ahol s amiképpen tud, továbbá.

tekintettel arra, hogy fiam magas (166 cm.) növésű, egészséges szervezetű, rendes testalkatú fiu, ezenkívül jó tornász, jó vívó, úgy hogy iskolai vívóversenyen díjat is nyert és végül tekintettel arra, hogy szellemileg is rendes képzettségű, komoly gondolkodásra hajló, ki a most szándékolt lépése fontosságának eléggé tudatával bír,

Mindezek alapján azon tiszteletteljes kéressel bátorkodom fordulni a Tekintetes Főszolgabíró urhoz, hogy ha a mostani rendkívüli idők a törvény kívánta feltételek (17 éves életkor) alól való kivételt lehetővé teszik, vagy megengedni méltóztatnék a mellékelt szülői beleegyezést s az önkéntes belépéshez szükséges belépési bizonyítványt Szabó Lajos fiam részére kiadni, s mindkettőt hozzám megküldeni.

Nekem e két fiamon kívül több gyermekem nincs (egy kis leányom meghalt), de mindkét fiamat, ha beválnak, a teljesen érthető szülői aggodalom mellett is hazám iránti hű kötelességérzettel és önmagammal szemben teljes megnyugvással bocsátanám el oda, ahol annyi derék ifju és férfiú küzd, szenved és hal meg a mai szorongó szept hazánkért s miérettünk, mindnyájunkért.

Geszt, 1915. február 15.

Kiváló tisztelettel
Szabó István,
ref. lelkész.

Vizsgálat a városatyák választása ügyében.

A közigazgatási bíróság döntése.

Az 1913. év december 7-én Nagyváradon megtartott városatyák választások, tudvalevőleg elég zajosan folytak le s a kihirdetett eredményvel a választók egy része nem volt megelégedve. A mindhárom kerületben megejtett választás ellen tömegesen érkeztek be a felebbezések, az igazoló-választmány azonban a felebbezéseket elutasította és a megválasztottakat igazolta.

Ez ellen többen panaszjogorvoslattal éltek a közigazgatási bírósághoz.

Tegnap érkezett meg a legfőbb közigazgatási bíróság döntése, amelyről annak idején már táviratban megemlékeztünk.

A közigazgatási bíróság a váraljai és az olaszi kerületekre nézve védíratot kíván a felebbezésben felhozott kifogásokkal szemben, míg az újvárosi kerületben megejtett választásra nézve, amellyel szemben a legsúlyosabb kifogásokat tették a felebbezők, vizsgálat megtartását rendelte el a közigazgatási bíróság s annak megejtésével a polgármestert bizta meg.

A közigazgatási bíróság ítélete, indoklásával együtt, a következő:

Nagyvárad város I. II. és III. kerületében 1913. évi december 7-én megtartott törvényhatósági bizottsági tagválasztás ügyében Nagyvárad város törvényhatósági joggal felruházott város állandó bíráló választmányának véghatározatai ellen dr. Rozvány Jenő, továbbá dr. Olasz Béla és társai, valamint Kortsmáros László nagyvárad lakosok részéről benyújtott javaslatokat 1915. január hó 5. napján tartott nyilvános ülésben az 1896. évi XXVI. t. c. 41. §-a alapján tárgyalás alá vevén, következőleg ítélte.

A m. kir. közigazgatási bíróság dr. Olasz Béla és társai azon panaszbeli kérsének, amely szerint a váralja—velencei—csillagvárosi (III.) kerületi törvényhatósági bizottsági tagválasztást teljes egészében megsemmisíteni kéri, helyt nem ad.

Dr. Olasz Béla és társai panaszosokat az Ullmann Sándor trhat. bizottsági tagsága megsemmisítésére, valamint Kortsmáros Lászlónak az olaszi (I) kerületi választás megsemmisítésére irányuló panaszait folytán nevezettek panaszait panaszoltaknak védíratra kiadatni rendeli el.

Az újvárosi (II.) kerületi választás ellen benyújtott panaszok következtében pedig a vizsgálatot elrendeli és annak keresztülvitelére Nagyvárad város polgármesterét utasítja.

Indokok:

I. A Nagyvárad város váralja—velencei—csillagvárosi kerületben megtartott bizottsági tagválasztásnak teljes egészében való megsemmisítésére irányuló panasznak a bíróság helyt nem ad, az Ullmann Sándor bizottsági tagsága megsemmisítésére irányuló panaszt nevezettnek védíratra kiadni rendeli.

Azon kifogás ugyanis, hogy a választók száma 600 at meghaladja s a választás, ennek dacára egy szavazatküldöttség előtt történt, a választás megsemmisítésére alapot nem nyújt, mert a választás szabályrendeletileg megállapított kerület szerint tartatott meg, a választók számának aránytalansága pedig alapul szolgálhat ugyan új kerületi beosztás kérelmezésére, de a választási eljárás törvényessége szempontjából figyelembe nem vehető. Azon eljárás viszont, hogy a választás kerületenkint egy küldöttség előtt tartatott

meg, sem az 1886. XXI. t. c. 29. §-ába, sem más törvényes rendelkezésekbe nem ütközik.

A jelen esetben a választás titkosságát sem látja megsértve a bíróság, mivel a színes lapokon nyomtatott neveket bárki kihuzhatta és helyette a szavazásnál más neveket írhatott, amint ez a panasz tárgyává tett választásnál a bíróság megállapítása szerint meg is történt.

A választási elnökök a választási helyiségből rövid időre való távozása, mint a választás megsemmisítésére szolgáló ok, már csak azért sem fogadható el, mivel maguk, panaszosok sem állítják, hogy a szavazás az elnök távolléte alatt is folyt és ezen idő alatt a szavazásnál visszaélés történt.

Nem szolgálhat okul a választás megsemmisítésére adott esetben azon állítólagos tény sem, hogy Fábrián László, Molnár Bálint, Genes Sándor, Halász Jacikonyhás, továbbá Starac Károly, Tarr Károly és Rigó Ferenc elhalt, illetve távol levő választók nevében harmadik személyek leszávoztak. A legkevesebb szavazattal megválasztott törvényhatósági bizottsági tag ugyanis 36 szavazat többséget nyert, a következkéskép a kifogásolt szavazatok levonása a választás végeredményét nem érintheti.

Végül nem vehette figyelembe a bíróság azon kifogását, hogy a bizalmi férfiak a szavazatok összeszámítását nem ellenőrizték így az összeszámításnál tévedés is történhetett. Nem pedig azért, mert előbbi kifogás egyfelől a hiteles választási jegyzőkönyvvel ellenkezik, utóbbi a panaszok részéről is nem mint határozott tény állított, hanem mint lehetőség lett felhozva.

Mindezekhez képest III. kerületi választás teljes egészében való megsemmisítésére irányuló panasznak helyt adni nem lehetett, amennyiben a panasz Ullmann Sándor választási elnöknek törvényhatósági bizottsági tagja történt megválasztása ellen irányul, a bíróság a panaszt nevezettnek védíratra kikeltet adni.

II. Nagyvárad város Olaszi kerületében megtartott törvényhatósági bizottsági választás megsemmisítését célzó dr. Olasz Béla és társai, valamint Kortsmáros László által benyújtott panaszoknak védíratra való kiadását érdemleges intézkedés előtt szintén el kellett rendelni.

III. Dr. Olasz Béla és társai panaszukban azt állítják, hogy az Újvárosi (II) kerületben megtartott törvényhatósági bizottsági tag választás alkalmával a szavazatok összeszámítása tévesen történt, mert Zboray Gyula több szavazatot kapott mint Rác Jakab, állítják továbbá, hogy Faragó Lajos távollévő nevében egy harmadik személy szavazott le, míg Borgida Béla, Fuchs Salamon, Stern Soma, Stern Sámuel és Schwartz Ignác törvényellenesen szavaztak, mivel esőd alatt állanak. Dr. Rozvány pedig azt vitatja, hogy a munkapárt kortese Ch. . . ellenzéki szavazót 10 koronával megvesztegette.

Mint hogy nevezett panaszosok határozottan állítják, hogy Zboray Gyula Rác Jakabnál több szavazatot kapott és úgy: a megvesztegetés tényét, valamint a távol levő Faragó Lajos szavazata kérdésében tanu bizonyítékot ajánlottak fel, a esőd alatt álló Borgida Béla és társaira vonatkozólag pedig a esődbírósági végzések beszerzését kérték, ennél fogva e részben a szavazatok újabb összeszámításával, a megnevezett s netalán még a megnevezendő tanu kihallgatásával és a vonatkozó esődbírósági végzések beszerzésével panaszosok meghívása mellett az 1896. évi XXVI. t. c. 112—117 §§-aihoz képest megejtendő vizsgálatot kellett rendelni. A vizsgálat keresztül vitelére az idézett törvény 113. §-a alapján Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város Polgármesterét kellett utasítani.

Kelt Budapesten, a m. kir. közigazga-

tási bíróságnak 1915. évi január hó 5. napján tartott üléséből. Harmos Gábor tanácselnök, gróf Lázár Árpád előadó.

Regindult a vizsgálat dr. Ficzek Emil ügyében.

Megemlékeztünk arról, hogy a vármegye közigazgatási bizottsága megbizta dr. Fráter Barnabás alispánt, hogy a hivatali sikkasztás miatt tegye meg a bűnvádi feljelentést dr. Ficzek Emil ellen. Ismertettük részletesen a bűnvádi feljelentést megelőző vizsgálat eredményét is, amely bizonyos tekintetben már tisztázta, hogy mekkora összeggel károsította meg dr. Ficzek az árvaszéket. Mindamellet merültek fel a vizsgálat folyamán homályos részletek is, azonkívül nem volt még teljesen felderíthető sok olyan ügyben elkövetett szabálytalanság, amelyeknek iratait a bizottság nem tudta átnézni.

Évégből most Verner Kálmán vezetése alatt alakult egy szűkebbkörű bizottság, amely kihallgatja mindazokat a feleket, akiknek ügyében eljár dr. Ficzek Emil és ezeknek vallomásai alapján igyekeznek teljes pontossággal megállapítani azt a hiányt, mely a már ismertetett hiányokon kívül még felmerültek.

A szűkebbkörű bizottság tagjai dr. Fássy Lajos, br. Podmaniczky Károly és Udvarhelyi Béla árvaszéki ülnök.

A bizottság munkáját tegnap délelőtt kezdte meg és jegyzőkönyvbe foglalta a felek vallomásait. Eddig négy tanu hallgattak ki az ügyre vonatkozólag. A kihallgatás kiterjedt a legapróbb részletekre is és egészen a kora délutáni órákig tartott. A bizottság munkáját folytatólagosan végzi és egymásután fogják a még nem tisztázott ügyekben a tanukat kihallgatni.

Az új szegedi polgármester.

Somogyi Szilvesztert választották meg. — A szabadkőműves főmester: Pálfi József megbukott.

Szeged város törvényhatósági bizottsága szerdán délután négy órakor Ciacriciz Lajos főispán elnöklésével rendes közgyűlést tartott, amelyen betöltötték a dr. Lázár György halálával megüresedett polgármesteri állást. A jelölő bizottság délben tartott ülésében a három pályázót a következő sorrendben jelölte: Bokor Pál, dr. Pálfi József és dr. Somogyi Szilveszter. A közgyűlésen a választást titkos szavazással ejtették meg. Az első szavazásnál Bokor Pál 54, Pálfi József 95 és Somogyi Szilveszter 113 szavazatot kapott, így tehát az utóbbiak között pótválasztásokra került sor.

A pótválasztáson dr. Somogyi Szilvesztert választották meg polgármesterré 161 szavazattal dr. Pálfi József 101 szavazatával szemben. Az eredmény kihirdetésekor megkondult a városházán a nagyharang. Majd küldöttség ment az új polgármesterért, akit a közgyűlésen nagy óvációval fogadtak.

Az egész városban óriási lelkesedéssel fogadták Somogyi Szilveszter megválasztását és a szabadkőműves főmester, Pálfi József csufos bukását. Mindenki reméli, hogy most már sikerülni fog Szegeden a szabad-

közüvesek befolyását megtörni. A legmagyarabb város, Szeged példáját követhetné minden magyar város hazafias polgársága, kezdve Budapesten és folytatva mindenütt, ahol szükség van rá.

Megkezdődnek a rekvirálások.

Négy napi készletet tarthatnak meg a malmok.

Az ország területén a Magyar Általános Hitelbank van megbizva a gabona rekvirálásával. A bank megbizottai már javában dolgoznak is, csupán Biharvármegyében nem kezdték még meg a fontos munkát. Néhány nap múlva azonban itt is megkezdődik a munka, legalább erre vall az a sok előkészület, mely a közigazgatási hatóságnál már elkészült.

Tudomásunk szerint Biharvármegye területén a rekvirálást eddig az a mérhetetlen nagy munka késleltette, amit a bank megbizottainak kell végezniük az egész országban, aránylag kevés személyzettel.

Az ország más vidékein folyó rekvirálás nagyszerű eredményekre enged következtetni. Nagyon sok helyen reményen felül találtak gabonát, úgy hogy egyáltalán nem lehetünk szükiben az élelemnek a jövő aratásig.

A rekvirálásra vonatkozólag tegnap távirati rendelet érkezett a Hitelbanktól, még pedig a földművelésügyi kormány utasítására. A távirati rendelet az eddigi méreteken túl meg és a leraktározott gabonaneműekből esakis négy napra szükséges feldolgozásra váró anyagot mentesít a lefoglalás alól.

A rendelet vétele után Fráter Barnabás alispán a következő táviratot küldte az összes főszolgabírákhoz.

Járási főszolgabíró urnak!

Járásában fekvő malmokat és, sörfőzdeket értesitse, hogy a Magyar Általános Hitelbank meghatalmazottjai utasítva lettek, hogy a malmok és sörfőzdek ipartelein raktározó búzát, rozsot, árpát, zabot is lefoglalják csak négy napi gyártásra való anyagot zár alól kivéve és malmokat valamint sörfőzdeket informálják, hogy lefoglalás elleni felszólamlásukat azonnal sürgönyileg intézzék az országos gazdasági bizottsághoz.

Fráter Barnabás,
alispán.

Az árpa lefoglalása máris érezteti hatását a sör árain.

Mint értesülünk, az idén nagyon kevés sört fognak gyártani, ami a sör jelenlegi árát jelentékenyen emelni fogja. No de azért mindenki inkább nem iszik sört, minthogy kenyeret ne egyék.

Tüzér, huszár, gyalogos

vagy

bármely fegyvernemhez

előírás szerinti egyenruhákat kifogástalanul készít

iff. Erdős Albert.

Hat koronáért két évi fegyház.

A verselő támadó.

— Saját tudósítónktól. —

Még a múlt év augusztus havában történt Béres községben az a rablótámadás, amelynek tárgyalása most folyt le az esküdtbíróóság előtt. A esküdtbíróóság elnöke Palánkay Károly volt, szavazó bírák Gyenge Béla és Sztachó Károly.

A vádat dr Szokoly Kálmán kir. ügyész képviselte, a védő szerepét dr Zigre Miklós töltötte be.

Az eset egyik verőfényes augusztusi napon történt.

Cs. Oláh Ferenc tárkányi lakosnak Béres községben akadt dolga. Utközben betért Popa György lakására. Szomjas volt nagyon és itt a gazdától egy liter pálinkát vett. Pénz azonban nem volt Cs. Oláh Ferencnél és ezért azt mondta Popának, hogy majd vissza fog később térni és akkor megadja tartozását. Nemsokára vissza is jött, de Popát nem találta otthon. Kérdezősködésére azt a felvilágosítást nyerte, hogy a gazda kiment a mezőre.

A nyert felvilágosítás után Cs. Oláh Ferenc elindult a mezőre. Össze is találkozott itt Popával. A mezőn egyezkedni kezdtek. Mind hevesebb lett közöttük a vitakozás, végre Cs. Oláh Ferenc feldühödve haragosan rátámadt Popára. Azt követelte tőle, hogy adja át neki a pénzét. A megtámadott Popa természetesen tiltakozott, de ez nem ért semmit, mert a támadó vasvillájával fejbe vágta az öreg Popát, miközben hangosan kiabálta:

*Árpa, buza, zab, galuska,
Szaladj komám jön a muszka.*

Az erős ütések hatása alatt Popa a földre rogyott és a támadója tovább folytatta az ütlegelést. Miután Popa fejét alaposan beverte, a karját kezdte veresni a vasvillával. Azután az élettelenül fekvő Popa zsebéből kivette a bugyellárist, amelyben hat korona volt. Ezt magához vette és ott hagyta a mezőn a véresre vert gazdát.

A tárgyalás folyamán teljes beigazolást nyert a Cs. Oláh Ferenc ellen emelt vád és az esküdték a vádlottat a rablás büntetésében bűnösnek mondták ki.

Az esküdtbíróóság az esküdték marasztaló verdiktje után meghozta az ítéletet és rablás miatt Cs. Oláh Ferencet az enyhítő körülmények figyelembevételével két évi fegyházra ítélte.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczy-uton kapható.

x **Megfagyott**, szélből kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehérítésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű **HARMAT TEJ CRÉME** és hozzávaló **Borax szappan** Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B Telefon 13-02

..HIREK..

Tájékoztató.

Február 19. Kath. Kőr. közművelődési estélye d. u. 5 órákor.

Február 26. Kath. Kőr. közművelődési estélye d. u. 5 órákor.

Február 28. Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése d. e. fél 11 órákor.

Március 4. Közig. bizottsági ülés a városházán d. u. 3 órákor.

Március 7. Kath. Kőr. közművelődési estélye d. u. 5 órákor.

Március 11. Városi közgyűlés d. u. 3 órákor.

Március 12. Kath. Kőr. közművelődési estélye d. u. 5 órákor.

Március 19. Kath. Kőr. közművelődési estélye d. u. 5 órákor.

Március 25. Kath. Kőr. közművelődési estélye d. u. 5 órákor.

A Vörös-Kereszt háborus délutánja.

Bájos és kedves leánysereg fellépése fogja ragyogóvá tenni a Vörös Kereszt háborus délutánját. A rendezőségnek sikerült a város társadalmának kiváló tehetségű leányait megnyerni szereplésre, akik egy finom és hangulatos előképet fognak bemutatni. Maga ez a szám is biztosítaná a közönség impozáns érdeklődését. A rendezőség azonban még ezenkívül olyan élvezetes számokról gondoskodott, amelyek a hallgatóságnak még fokozottabb érdeklődését kelthetik majd fel.

A rendezőség, hogy a háborus délutánt még nívósabbá és elsőrangúbbá tegye, megnyerte közreműködésére dr Krüger Aladár német is, aki a közönség által jól ismert kiváló énekművészetével fogja gyönyörűbbé tenni a háborus délután sikerét.

Érdeklődéssel várják a román dalokat is. A háborus délután programja különben a következő:

1. Csipkerózsika, daljáték, részt vesz benne 31 személy, rendezői **Belezna Antal** zenetanár.

2. **Paskutin Szever**, **Nevorai István** zongora tanár kísérete mellett **Schuhmann** „Freumeri és a Sti-tu román dalt adja elő hegedűn.

3. **Krüger Aladár** német éneke.

4. **Schönfeld Miklós** hegedűl.

5. **Szilágyi Mihály** román dalokat énekel **Iliana Livia** kisasszony zongorakísérete mellett.

6. Szerenád hárfá kísérettel, előadja **Brassói Béla**.

Ugyanitt tudatjuk, hogy a theater paréé csütörtökön, e hó 25-én lesz megtartva s hogy az igazgató mindent elkövet ezen nagy műelővezetést ígérő operaelőadás fényes sikere érdekében.

* **Katonai előléptetések.** A király dr **Bardolff** Károly ezredes vezérőrnaggyá, nemes **Papházy** János 101 ik és **Scholtz** Béla 37 ik gyalogezredbeli őrnagyokat alezredessé, a 70 ik gy. e.-beli **Palkovics** Istvánt ezredessé, **Zloch** Viktorink alezredessé, **Truka** Ferencet őrnaggyá. A lovasságnál: gróf **Baththyázy** Gábor alezredes, számf. a 7-ik h. e.-ben, az 1. pótlóvázó bizottság elnökét ezredessé, nemes **Josipovich** Zsigmond 1 h. e.-beli őrnagyot alezredessé, a honvédségnél pedig a 4-ik gy. e.-beli **Zechentmayer** Károly főhadnagyot századossá, **Illésy** Gyula

2-ik huszár ezredbeli hadnagyot főhadnaggyá nevezte ki.

* Előléptetett kir. herceg. Ó Felsőge Albrecht Károly kir. herceget szadassá léptette elő.

* Az új városi nyugdíjszabályzat. Nagyvárad város nyugdíjszabályzat-tervezetét, melyet Lukács Ödön főjegyző készített, tegnap tárgyalta a városi tanács. A tervezetet a tanács helyesnek találta s a jogügyi és pénzügyi bizottságoknak adta ki, hogy mielőbb tárgyalja le s még a márciusi közgyűlés elé kerülhessen ez a fontos szabályzat-tervezet, amely a modern követelményeknek és a változott viszonyoknak megfelelő. Az alapelv az új állami nyugdíjtörvény alapján mozog, de egyes részleteiben még kedvezőbb intézkedéseket tartalmaz. Kiterjed az összes városi alkalmazottakra, nem csak azokra, akiknek eddig volt nyugdíj jogosultsága. Öt évi szolgálat után már megadja a nyugdíj jogosultságot 40 év után teljes fizetést, de a főiskolai képzettséggel bírók 35 év után kapják meg teljes fizetésüket s a terhes szolgálatot teljesítő rendőrök és tűzoltók. A lakbér után is állapít meg a nyugdíjszabályzat nyugdíjat. Legfontosabb az új tervezetben, hogy az özvegyi járulék az eddiginél magasabb, éppen így a nevelési járulék is. Az új nyugdíjszabályzat évenként 16000 koronával emeli a nyugdíj alap kiadását.

* A Katholikus Kőr első közművelődési estéje. Pénteken megkezdődnek a Katholikus Kőr közművelődési estéi. Mint minden évben, úgy az idén is ezeknek a közművelődési előadásoknak kiválólag apologetikus jellegük lesz, amennyiben az előadók a nagyközönség figyelmét ebben az elmélyedésre annyira alkalmas időben a modern kor legfontosabb vallási kérdéseire irányítják. Minden előadás könnyed, élvezetes modorban fogja korunk vallási életének kiemelendő problémáit az igazság fényével megvilágítani. Az egyes közművelődési estélyek mindig pénteken délután 5 órakor kezdődnek a Kath. Kőr Szent László termében s a Vörös Kereszt Egylet céljaira az idén kivételesen 20 fillér belépti díj mellett fognak magtartatni. Az első közművelődési est pénteken, 19 én lesz s műsora a következő:

1. a) Brahms: Magyar ábránd.
- b) Goldner: Suit II ik rész. Zongorán előadják: Somló Aranka és Kalenda Boriska.
2. Dr. Pataky Arnold: Az evangéliumok hitelisége.
3. Dalok. Dr. Kacsóh Pongrácz: "Rákóczi" dalművéből. Énekli: Schmidt Luiza. Zongorán kíséri: Patzkó Sárika.

* Elítelt katonai kenyérszállító. Végre rájár a rud azokra a lelketlen kufároknak, akik drága pénztért rossz, egészségtelen élelmiszereket szállítanak a katonáknak. A pécsi kir. törvényszék egy évi fogházra és ezer korona pénzbüntetésre ítélte Weisz László siklósi lakos, katonai szállítót, fegyveres erő elleni vétség miatt, mert a honvédeknek teljesen élvezhetetlen és az egészségre ártalmas kenyeret szállított. Felbezetés folytán a pécsi kir. táblához került a bűnügy, ahol hat havi fegyház és 1000 korona pénzbüntetést szabtak ki a szállítóra. A bűnügyet a gyorsított eljárás alapján tárgyalta a Tábla s így az ítélet jogerős.

* Meghívás. Tisztelettel felkérem az olasz-i gazdaközönség tagjait, hogy folyó év február 28 án délelőtt 10 órakor lakásomon évi közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek. Jankay Mihály mezőbíró.

* A Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése. Nagyvárad legrégebb és legtekintélyesebb pénzügyintézete: a Nagyvárad Takarékpénztár már közzétette múlt évi mérlegét. Ez a beszámoló is igazolja az intézet országos hírnevét s azt a határtalan bizalmat, amelyet élvez már évtizedek óta. Aki érti a pénzügyintézetek mérlegének technikáját és szellemét, az első tekintetre látja azt a szolid, szakszerű, megbízható és nagy jelentőségű közgazdasági tevékenységet, amelyet ezen kiváló pénzügyintézet kifejt, mi pedig, akik ismerjük egész működését, jól tudjuk, hogy az intézet mily üdvös befolyással van megyénk és városunk iparára, kereskedelmére és forgalmára. A nehéz idők dacára, a múlt év eredménye is igen szép s ebben a főérdem az intézet élén álló Hofbauer Pál vezérigazgatóé, aki nagy pénzügyi tudása mellett gazdag gyakorlati tapasztalattal viszi évről-évre előre a fejlődés útján a régi, renomirt pénzügyintézetet. A Nagyvárad Takarékpénztár ez évi közgyűlését február 28 án délelőtt fél 11 órakor tartja székházában.

* A villamosmű és a háború. A háború a városi villamosmű üzemének jóvóménél is érezteti hatását. A villamosmű felügyelő bizottsága tegnapi ülésén az igazgatónak január hóról szóló üzemi jelentését tárgyalta, amelynek kapcsán tudomásul vette, hogy az áramfogyasztási bevételek a múlt évihez képest 9000 korona visszaesést mutatnak fel. Ezenfelül a mű január havi mérlege 4000 koronával elnyitlenebb, mint a múlt év január havában volt. Tekintettel arra, hogy a szénárak nagyon megrágtak, tudomásul vette a felügyelő-bizottság, hogy a villamos telepen végzett szénpróbák eredményéhez képest a villamos vasut részére szolgáltatott áram egységára március hó 1 től kezdve 13 83 fillérre emelkedett. A Nagyvárad határában található almamezői lignittel végzett kísérletek olyan eredményt mutatnak fel, hogy a villamosmű felügyelő-bizottsága újabb 20 waggon almamezői szén beszerzéséhez járult hozzá. Ezenkívül a felügyelő bizottság áramfogyasztási feltételek megállapításával foglalkozott a bizottság és főképen azokról a módosításokról tanácskozott, amelyek mellett fog a mű eljáráni azokkal a főképen ipari fogyasztókkal szemben, akik a háború következtében a lekötött ármennyiséget elfogyasztani nem képesek. Az idevonatkozó tárgyalások folytatásával és az egyeségek megkötésével az igazgatót biztá meg.

* Fehér héthől fehér hetek. Cziller áruháza, mely egy fehér hetet rendezett az általa olcsón beszerzett női fehérneműekből immár a harmadik hete még mindig élénken tart; ismét bebizonyult, hogy szükséglet van csupán alkalmat kell adni a szükséglet olcsón való beszerzésére a melyhez Cziller áruháza élénken hozzá is járul. Ugy a helybeli, mint a megye vevőközönsége naponta keresi fel a céget rendelményeivel; az itt tartózkodó idegen közönség pedig elragadtatással beszél a cégről, hol a legkisebb cikktől kezdve mindent módjában van beszereznie a legjobb minőségben szolid olcsó árak és előzékeny kiszolgálás mellett.

x Csafádi rum vaníliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x Kiadó. Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

x A Nagyvárad Hitelbank Takarékos Segélyszövetkezet X-ik évtársulatának kifizetései f. hó 9-től megkezdődnek.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

x Kiadó lakás. Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

* A Polgári takarékos és segélyszövetkezet felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétjei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9-12-ig kifizettetnek.

x Kiadó lakások. Szacsavay-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel 1. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

* Ingatlan eladás. Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* Kiadó a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. A ra utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. szám alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1 től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házamesternél, Szent János-utca 8. szám.

x Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* Értesítés. Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknek 6% os hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhatjuk. Nagyvárad Ipartestületi Hitelszövetkezet. Mezey Mihály-u. 4.

x Kiadó lakások. A kamara székházában, (Teleki u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likört, csokoládét, eacest.

Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtestparancsnoksághoz juttatja a honvédelmi minisztérium Hadsegélyző hivatala, Budapest, IV. Váci-utca 38.

Legujabb táviratok.

...

A franciák veresége.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, február 18. Nagy főnadszállás jelenti. Az ellenségnek tegnap említett támadási kísérletei hasonló sikertelenséggel tovább tartottak. Arras Lillei uton még folytak a harcok a mi árunk egy kis darabjáért, amelybe az ellenség tegnapelőtt hatolt be. Reimstól északra keletre általunk tegnap elfogottak száma szaporodott, a franciák itt is különösen erős, véres veszteségeket szenvedtek. További előretörésekről le is mondtak.

Champagneban Perthestől északra még folyik a harc. Ettől keletre a franciákat súlyos veszteségeik mellett visszavertük. Már csak legelől fekvő árkaik némely részein tartják magukat. A foglyok tegnap bejelentett száma tizenegy tisztra és hétszáznyolcvanöt főnyi legénységre emelkedett.

Teljes balsikerrel jártak az argonnei erdőségtől és Verduntól keletre Boureuille közötti hadállásunk ellen intézett támadások is. Pont a Moussontól északra fekvő háromszázhatvanötös magaslatot és Novoly helységet, amelyet február 13-án elfoglaltunk a francia erődítések alapos szétrombolása után ismét kiürítettük. Azt, hogy ezt a hadállást fegyveres erővel visszafoglalja, az ellenség nem kísérte meg. Egyébként nincs lényeges jelenteni való.

Az oroszok borzalmas veresége.

Berlin, február 18. A nagy főhadiszállás jelenti: (Keleti hadszíntér.) Taurogennél és Grodnótól északnyugatra eső területen az üldözési harcok még tartanak. A Kolucnál megvert ellenséges hadosztalopot Lomzától északra friss csapatok vették fel. Az ellenség ellen újabb támadást intézünk.

Plock vacionzi arevonalon a harcok a mi javunkra dőltek el. Eddig háromezer oroszot elfogtunk. Lengyelországnak a Visztulától délre eső részében nincs nevezetesebb jelenteni való a kelet-poroszországi határon vívott harcok hadiszámkánya szaporodott. Az eddigi eredmény hatvannégyezer hadifogoly, hetvennégy ágyú, több mint száz géppuska, három kórházvonal, légi járművek, százötven teli lőszerkocsi, fényező és számtalan megrakott, fogatott jármű. E számnak további emelkedése várható. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A blokád hatása.

Kopenhága, február 18. A dán kereskedelmi hajók fűtői csak nagy jutalom ellenében hajlandók Angliába hajózni. A norvég gőzösök a kikötőkben vesztegelnek, mert a legénység sztrájkol.

Megindultak a japán hajók.

Hága, febr. 18. (Saját tud.) A japán hadi hajók felszerelve utnak indultak a kínai vizekre. Franciaországból az ott tartózkodó japán tartalékosokat behívták.

A németek áttörték az Yperni harcvonalat.

London, febr. 18. A németek Ypernnél áttörték a harcvonalat. A tüzérségi és gyalogsági tűzben kézitusa keletkezett, melyben mindkét fél súlyos veszteségeket szenvedett.

Az oroszok tehetetlen dühe.

Berlin, febr. 18. A németek nagy győzelmét az ujoncok és a népfelkelők vívták ki a Mazuri-tavaknál, ahol rettenetes akadályokkal kellett megküzdeniük. Az ellenség tehetetlen dühében valóságos pusztasággá változtatta a Mazuri vidéket.

Az angolok elfogtak egy amerikai hajót.

Hága, febr. 18. (Tud. táv.) Ir tengeren a Quen Mary angol gőzös aknán felrobbant és elsüllyedt. Az angolok tegnap elfogtak egy amerikai hajót. A hajót, melyet Oskár II-nek hívnak, az angolok Kirkwaba vitték. A gőzösn 500 utas volt.

Katonáink Csernovitzban.

Budapest, február 18. (Hivatalos.) A kárpáti arevonalon Duklától egész Wyszkow tájáig a helyzet általában nem változott. Tegnap is csaknem mindenütt hevesen harcoltak. A szövetségesek állásaik ellen intézett számos orosz támadást, az ellenségnek nagy veszteségeket okozva, visszaverték. Ezekben a harcokban az ellenségnek háromszázhusz embere került fogságba, Kolomea elfoglalásával elkaptuk Kelet Galiciában a Dnjesztortól délre az oroszoknak egy fontos támaszpontját, az ellenséges erősítéseknek Staniszlau irányában történt előnyomulása Nadvormantól északra és Kolomeától északnyugatra újabb nagyobb harcokra vezetett, amelyek még tartanak.

Bukovinában az ellenséget a Pruth mögé vetettük vissza. Csernovitzot csapataink tegnap délután megszállták. Az oroszok Norosvelica iránt vonultak el.

Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában csak ágyuharcok és csatározások voltak. Hófer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

SZÍNHÁZ

...

Heti műsor.

Pénteken: Vasgyáros, (Bihari Ákossal.)
Szombat: Művész est.
Vasárnap délután: Szultán.
Vasárnap este: Lengyelvér.

A vasgyáros. Ma, pénteken este, mint már arról több ízben hírt adtunk, egy közkedvelt színmű: A vasgyáros kerül színre E. Kovács Mariska és Bihari Ákossal a két főszerepben.

Rákécsi-uton

5 szobás I. emeleti uri lakás

bevonulás folytán
olcsón kiadó.

Felvilágosítást 348. sz.
telefon utján szereshetni

Biharvármegye alispánjától.

2809—1915. sz.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegyében elhalálozás folytán megüresedett, a folyó évi március hó 17-én tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlésen választás útján betöltendő, a X. fizetési osztálynak megfelelő fizetéssel és állomás helyének megfelelő lakpénzzel javadalmazott másod osztályu szolgabírói állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket a 125000—902. B. M. sz. a kibocsátott vármegyei ügyviteli szabályzatot IV.-ik szakaszában előírt módon, Biharvármegye főispánja Méltóságos Dr. MISKOLCZY FERENC urhoz címezve folyó évi március hó 10-ének d. e. 12. órájáig hozzám annnyival inkább nyujtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Biharvármegye szolgálatában állók a fent kitett idő alatt, előttem szóbelijelentkezés útján is pályázhatnak.

Nagyvárad, 1915 február hó 17.

Fráter Barnabás
alispán.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától
1163—1914. szám.

Hivatalos hirdetmény.

Felhívom az ebtulajdonosokat, hogy ezen hirdetmény közzétételétől számított 15 nap alatt, illetve legkésőbb március hó 1-ig az ebadót városi pénztárba annál is inkább befizessék, mivel a mulasztók a szabályrendeletileg megállapított ebadó kétszeres esetleg háromszoros összegében fognak elmarasztaltatni.

Nagyvárad, 1915. január 16.

Gerő.
rendőrfőkapitány.

Értesítés.

Az alulírott kamara kezdeményezésére az Érdekképviseletek Országos Állandó Bizottsága foglalkozván a hadseregszállítások körül tapasztalt visszaélésekkel, megbizta az alulírott kamarát ezek kiküszöbölése végett illetékes helyeken való közbelépésre. Ezen közbenjárásnak immár az az öröndetes eredménye van, hogy a cs. és kir. hadügy-minisztérium az összes szállításokra vonatkozólag központ gyaránt szervezte a „Zentralevidenz für Armeelieferungen“ intézményét. Ez a hadsereg központi nyilvántartása döntő szerepet fog a jövőben minden hadseregszállítás kiírásánál és odaitelésénél betölteni és úgy szerveztetett, hogy tevékenységét Magyarország és Ausztria kereskedelmi és iparkamarával karöltve, illetve ezek véleménye alapján fejtsse ki.

Ezen kívánatos összműködésnek elengedhetlen előfeltétele, hogy az egyes kamarák központi nyilvántartásnak rendelkezésére bocsássák mindazon adatokat, melyek úgy a versenytárgyalások helyes kiírásához, mint a tárgyaláson a szállítással való megbízásokhoz okvetlenül szükségesek.

Hogy ezen adatokat az alulírott kamara pontosan és az érdekeltek jogos igényeinek megfelelően a központi nyilvántartásnak rendelkezésére bocsáthassa, felbivjuk a kamara területén levő érdekelteket és pedig úgy gyárosokat és önálló iparosokat, mint a hivatásos kereskedőket, akik a hadseregszállításon részt venni óhajtanak, hogy az alulírott kamarához legkésőbb a f. évi február hó 25 ig bejelenteni sziveskedjenek cégük helyes szövegét, szakmájuk pontos megjelölését, azt hogy a gyárosok, illetve önálló iparosok a szakmájukhoz tartozó mily cikkek előállítására, illetve hivatásos kereskedők milyen cikkek forgalomba hozására jogosítottak, végül, hogy a szakmájukhoz tartozó egyes cikkekből mennyi mennyiség elkészítésére és szállítására képesek, illetve mennyi mennyiségű van saját raktárukban.

Ezen adatok pontosan adandók meg, mert a központi nyilvántartás olyan ajánlatokat, melyek ügynököktől, vagy olyan kereskedőktől érkeznek, akiknek hivatásos üzemkötőkhöz az illető cikk a kamara által felterjesztendő jegyzékben elő nem fordul, vagy akik a kamara felterjesztett véleményével nem igazolhatják, hogy a kérdéses és ajánlott árukat tényleg elkészíteni képesek, vagy hogy ezek az illetőknél raktáron vannak, figyelembe nem veszi és tárgyalás nélkül visszautasítja.

Nagyvárad, 1915 február hó 15 én.

A nagyvárad Kereskedelmi és Ipar-kamara.

Dr. Moskovits József, Dr. Sarkadi Lajos,
elnök. titkár.

Világszerte utánozzák a

Szent István Duplamalátasört

de sikertelenül, mert minősége utólérhetetlen. Óvakodjék tehát az értéktelen utánzatoktól, kérjen mindenütt kifejezetten

Szent István Duplamalátasört

és ügyeljen mindenkor a

Szent István védjegyre.

Főraktár: KOLLNER D. és FIA cégnél Nagyváradon, Pável-utca 26.
TELEFON 75. Kapható minden fűszer és csemegekereskedésben.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
4242—1915. szám.

Hirdetmény.

A hadsereg részéről utépítési célokra szükségelt kétkerékű járműveknek (kordélyoknak) fogattal együtt a hadiszolgáltatási törvény alapján leendő biztosíthatása végett azokonak sürgős összeírát és jegyzékbe foglalását rendelte el a m. kir. honvédelmi minister ur 34464—1915 számú kö rendeletével.

Ennek következtében felhivom a kétkerékű járművek (kordélyok) birtokosait, hogy a listóukban levő járműveket és fogatot legkésőbb 1915. évi február 20-ik napjáig a városi katonai ügyosztálynál (Városháza II. em. 33 számú szoba) a különbeni következmények terhe alatt okvetlenül jelentsek be.

Együttal megjegyzem, hogy a kétkerékű járművek igénylése esetén minden járműhöz egy kocsis is kiállítandó lesz a hadiszolgáltatási törvény alapján.

Nagyvárad, 1915. február 15.

Eleméry Ferencz
katonaiügyi tanácsnok.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerinti és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövöt különlegességek, öltöny és téli kabátokra feltöltőre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-utca 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

2144—915. szám.

Hirdetmény.

A hernyók és más élősdiek kötelező tavaszi irtása tárgyában felhivom a kert- és szőlő tulajdonosokat, hogy kertjeik, illetve szőlőjeikben található gyümölesfákról a hernyó fészket lepketojások, vértetük, darázs-fészkek s tavaszi s a később jelentkező cserebogarak irtását azonnal kezdjék meg s azt úgy folytassák, hogy a munkálatok, f. évi március hó végéig befejezhető legyenek az irtási munkálatot hatóságilag ellenőriztetem s ahol mulasztást tapasztalnék ott az irtási eljárást a mulasztó költségére hatóságilag fog eszközöltetni s azonfelül az illető 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel is sújtani fog.

Nagyvárad, 1915 február 5.

Gerő,
r. főkapitány.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő **műköszörüldét** nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek huszörögépek, ló- és juhnyirógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszeret, fej- és arcápoló piperezereket, mindennemű acél-árukat, ugymint borotvát, ollót, hajnyirógépet, ykszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörüle

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák**

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendeltetés nélküli házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 614.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorek

1/4 lóerőtől kezdve nagyban.

Főszaraló telefonja 65. sz.